

DOI: 10.15276/EJ.01.2024.5
DOI: 10.5281/zenodo.11081300
UDC: 339.9 (045)
JEL: F21, F32

ТОРГІВЕЛЬНІ ВІЙНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ

TRADE WARS AND THEIR IMPACT ON NATIONAL ECONOMIES

Glib I. Zadorozhko, PhD in Economics, Associate Professor
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4128-8798
Email: g.i.zadorojko@op.edu.ua

Kostiantyn I. Kolesov
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine

Received 03.03.2024

Задорожко Г.І., Колесов К.І. Торговельні війни та їх вплив на національні економіки. Оглядова стаття.

У статті досліджено вплив торговельних війн на економіку США та Китаю та їх зовнішньоекономічні зв'язки. Аналіз показав, що протягом усього розглянутого періоду 2016-2023 років, ззовні виглядає, що американсько-китайська «війна» являє собою звичайну торговельну суперечку. Китай заявив про намір стати одноосібним лідером на світовому ринку не тільки товарів, а й технологій. Проте, істинна причина конфлікту приховується у глобальному протиборстві двох провідних економік, метою якого є фактичний переділ світу на нові сфери впливу. Для визначення впливу експорту країн на їхній ВВП, було побудовано відповідні регресійні моделі. Модель для США показала, що протягом періоду 2000-2021 років визначальний вплив на ВВП США мав обсяг експорту з США до Китаю. Аналогічна модель для Китаю свідчить про найпотужніший вплив на ВВП Китаю з боку обсягу його експорту до США. Отже, протягом поточної частини розглянутого періоду, економіки обох країн не тільки перебувають у стані затяжної торговельної війни, а й залежать одна від одної.

Ключові слова: торговельна війна, торговельна суперечка, одноосібне ринкове лідерство світовий ринок технологій, регресійна модель, взаємозалежність національних економік

Zadorozhko G.I., Kolesov K.I. Trade Wars and Their Impact on National Economies. Review article.

The article examines the impact of trade wars on the US and Chinese economies and their foreign economic relations. The analysis showed that throughout the considered period of 2016-2023, from the outside it looks like the US-China "war" is a normal trade dispute. China has declared its intention to become the sole leader in the world market not only of goods, but also of technologies. However, the real cause of the conflict is hidden in the global confrontation between the two leading economies, the purpose of which is the actual division of the world into new spheres of influence. To determine the impact of countries' exports on their GDP, appropriate regression models were built. The model for the USA showed that during the period 2000-2021, the volume of exports from the USA to China had a decisive influence on the GDP of the USA. A similar model for China shows that the most powerful influence on China's GDP comes from the volume of its exports to the United States. Therefore, during the current part of the considered period, the economies of both countries are not only in a state of protracted trade war, but also depend on each other.

Keywords: trade war, trade dispute, individual market leadership, global technology market, regression model, interdependence of national economies

Світову торгівлю нереально представити без конфліктів між її учасниками, але точно в період глобалізації та підвищення значення міжнародних взаємовідносин конкуренція між ними набуває специфічного характеру. Для ліпших умов збуту товарів, країни неодноразово встають на шлях торговельної війни, саме тому ця тема і є надзвичайно актуальною. Поточна торговельна війна між США і Китаєм не обмежується лише питаннями торгівлі між двома країнами чи завданнями зменшення торговельних дисбалансів. Скоріше це є одним з елементів світової (глобальної) рекомбінації сфер впливу між широковідомим світовим лідером США і високорозвиненим Китаєм, який докладає зусиль стати не менш дієвим актором дійсності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Останні дослідження та публікації можна умовно поділити на дві частини – теоретичну (присвячену теорії торговельних війн) та практичну (присвячену фактичному розвитку процесів торговельних війн у минулому і на сучасному етапі).

Серед теоретичних досліджень заслуговує уваги стаття О.С Шнипко (Шнипко, 2021), автор якої справедливо стверджує, що «методи торговельної війни ідентичні методам господарського протекціонізму. Комплекс цих методів призначений оберігати економіку суб'єкта економічного життя, здатного на активну протидію іншим суб'єктам. Або дія, спрямована на захист власних економічних інтересів, автоматично діє проти економіки господарчого конкурента. Та навпаки, будь-яка дія, що ослаблює економічного опонента, укріплює власну економіку». Можна погодитися з висновком даного дослідження про те, що «найкраща економічна політика оснований на збільшенні власного експорту та всеосяжному утисненні експортних перспектив іншої сторони» [1]. Р. Зварич поділяє торговельні війни

на наступальні та оборонні (Зварич, 2022): «наступальна торгова війна – це торгова конкуренція двох або більше сторін, яка запроваджується з метою захоплення закордонних ринків»; «оборонна торгівельна війна – це попередження торгової «окупації» національної економіки» [2]. Х. Коновалова, К. Степаненко (Коновалова, Степаненко, 2023) доводять, що заборона на експорт чи імпорт чи додаткові мита на певні види товарів є повсюдно відомими заходами для торгових війн. Аналогічним чином можуть використовуватися квоти, демпінгові ціни, антидемпінгові мита. До ще одного інструменту можна віднести блокування ввезення продукції на кордоні через невідповідність товару екологічним або санітарним нормам. Загалом, у взаємній торгівлі країн у будь-якої з них існують ключові позиції, натиснувши на які, інша країна заподіє удар її економіці та/або покращить ситуацію саме для вітчизняних виробників. Ось чому «торгова війна майже завжди є зв'язкою більш глобальних політичних процесів» [3].

Серед практичних досліджень, присвячених аналізу фактичних подій сучасної торгівельної війни між США та Китаєм, заслуговує уваги стаття Саджад Хосейн, Саддам Хосейн (2022) «Торгівельна війна між США та Китаєм: чи була вона дійсно необхідною?». Автори дослідження відмічають, що «діловий світ спостерігав за ще одним шокуючим заходом президента США щодо введення 25% мит на китайський імпорт до США на загальну суму 150 мільярдів доларів США з метою скорочення дефіциту двосторонньої торгівлі між США та Китаєм. Контрзаходом стало швидке введення антимит на американські товари вартістю 50 мільярдів доларів для Китаю. В результаті США замінили китайських імпортерів імпортерами з інших країн» [4]. У статті «Як невиконання обіцянок у торгівельній риторичній формі ставлення до двосторонньої торгівельної співпраці між США та Китаєм» Таня Швайнбергер (2022) запевняє, що триваюча торгова війна між Сполученими Штатами та Китаєм є одним із найсерйозніших погіршень торгівельної співпраці в наш час. Експериментальні дані з обох країн свідчать про те, що люди сильніше реагують на риторичку, яка підкреслює скоріше негативну, ніж позитивну минулу поведінку торгівельного партнера. Загалом, ця модель переважає незалежно від ідентичності торгового партнера. Торгівельні наративи, що порушують обіцянки, є ключовим контекстуальним виміром торгівельної війни між США та Китаєм, знижують прогнозований рівень надійності країн – торгових партнерів [5]. Автор статті «Американо-китайська торгова війна та механізм врегулювання суперечок СОТ» Толулопе Ентоні Адекола (2020) використовує кабінетний аналіз та юридичний аналіз відповідних рішень органу СОТ з вирішення спорів. За допомогою кабінетного аналізу було обговорено та критично проаналізовано первинні джерела, такі як відповідне внутрішнє законодавство, на яке посилалися США та Китай, щоб спровокувати торгівельну війну. Запевняє, що односторонні та протекціоністські дії, які характеризують торгівельну війну, можуть бути пов'язані з втратою довіри до засобів правового захисту СОТ для відшкодування ретроактивних втрат членів. Це є корисним у аргументації на користь включення ретроспективного засобу правового захисту, щоб запобігти повторенню подібної торгової війни та врятувати СОТ від дисфункції. Толулопе Ентоні Адекола підкреслює нагальну потребу в реформі СОТ щодо врегулювання суперечок, щоб запобігти повторенню ще одного глобального викривлення торгівлі [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Виходячи з поданого вище огляду останніх досліджень і публікацій, можна стверджувати, що сучасні торгівельні війни достатньо докладно досліджені і теоретично, і практично. Разом з цим, існує брак досліджень, присвячених впливу торгівельних війн на економіки країн – їх учасниць. Ось чому дана стаття присвячується аналізу впливу сучасної американо-китайської торгівельної війни на національні економіки США та Китаю.

Метою статті є дослідження впливу сучасної американо-китайської торгівельної війни на національні економіки США та Китаю.

Виклад основного матеріалу дослідження

Розглянемо та проаналізуємо такий показник, як баланс поточного рахунку США та Китаю. У доларовому еквіваленті країною з найбільшим профіцитом у 2021 році був Китай, а країною з найбільшим дефіцитом були Сполучені Штати, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1. Баланс поточного рахунку США та Китаю за 2015-2021 роки, млрд. дол. США

Рік	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Баланс поточного рахунку США	- 401	- 395	- 389	- 411	- 421	- 618	- 816
Баланс поточного рахунку Китаю	295	201	202	23	117	223	396

Джерело: складено автором на основі [7]

Як випливає з таблиці 1, впродовж досліджуваних років баланс поточного рахунку США є від'ємним. Найбільший від'ємний баланс простежується у 2021 році, а найменший від'ємний баланс – у 2017 році. Тобто це означає, що США витрачає набагато більше, ніж заробляє. Саме цей дефіцит є підсумком роботи американського уряду та економіки США в цілому, які є чистими боржниками перед рештою світу. США мають дефіцит поточного рахунку вже більше 20 років – це частково пояснюється дедалі

більшим торговельним дефіцитом, а також результатом того, що іноземні інвестори в США володіють активами в країні, які коштують більше, ніж вартість іноземних активів американських компаній. У Китаї упродовж досліджуваних років, баланс поточного рахунку є додатним. Найбільше значення у 2021 році, а найменше значення у 2018 році. Китай має значне позитивне сальдо поточного рахунку через бурхливий експорт і той факт, що приплив прямих іноземних інвестицій перевищує відтік. Профіцит також був збільшений швидким зростанням вартості іноземної валюти та золотих резервів Китаю. Можна побачити обернену залежність балансу поточного рахунку між США та Китаєм. Тобто між ними простежується така залежність, що саме при погіршенні даного показника в США, в Китаї він поліпшується.

Далі ми досліджуємо динаміку тих основних показників зовнішньоекономічної діяльності США і Китаю, які знаходяться під безпосереднім впливом поточної торговельної війни між цими країнами, на ВВП США за допомогою регресійної моделі. Дана регресійна модель досліджує вплив таких показників, як: торговий баланс Китаю, баланс первинних доходів США та експорт із США до Китаю. Отже, модель має вигляд (формула 1):

$$Y_t = \alpha + \beta_1 Tr\_Bal\_Ch_t + \beta_2 PI\_USA_t + \beta_3 US\_to\_Ch_t + \varepsilon_t, \quad (1)$$

де: Y_t – ВВП США;

$Tr\_Bal\_Ch_t$ – торговий баланс Китаю;

PI_USA_t – баланс первинних доходів США;

$US\_to\_Ch_t$ – експорт з США до Китаю.

Дана модель (1) була оцінена на підставі річних статистичних даних США та Китаю за період з 2000 року по 2021 рік. Показники отримано з баз даних МВФ ("International Financial Statistics") та Світового банку ("The World Bank"). Оцінка моделі за допомогою методу найменших квадратів дала наступні результати (формула 2):

$$Y_t = 0,427 Tr\_Bal\_Ch + 0,344 PI\_USA + 0,527 US\_to\_Ch \\ (2,971)^{***} (3,015)^{***} (4,001)^{***} \quad (2)$$

Коефіцієнти регресійної моделі (2) подано в таблиці 2.

Таблиця 2. Коефіцієнти регресійної моделі впливу показників платіжних балансів Китаю і США на ВВП США

Модель	Нестандартизовані коефіцієнти		Стандартизовані коефіцієнти	Т	Значущість
	В	Стандартна помилка	Бета		
1 (Константа)	10122,91	514,607		19,671	0
Tr_Bal_Ch	0,008	0,003	0,427	2,971	0,008
PI_USA	0,013	0,004	0,344	3,015	0,007
US_to_Ch	0,019	0,005	0,527	4,001	0,001

Джерело: розрахунки автора

Модель (2) є адекватною через те, що всі три її коефіцієнти входять до 99-відсоткового довірчого інтервалу (***) згідно програми Gretl), а $R^2 = 0,913$. Проаналізувавши модель (2), можна зробити наступні висновки. Якщо розглядати стандартизовані бета-коефіцієнти, то можна з'ясувати, який із факторів впливає на ВВП США (змінну Y) найбільше. У розглянутому випадку найбільший вплив має експорт з США до Китаю, потім торговий баланс Китаю та баланс первинних доходів США. Це означає, якщо експорт з США в Китай збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП США збільшиться на 0,527 стандартних відхилень. Якщо торговий баланс Китаю збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП США збільшиться на 0,427 стандартних відхилень. А якщо баланс первинних доходів США збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП США також збільшиться всього на 0,344 стандартних відхилень (таблиця 2). Через те, що коефіцієнт детермінації дорівнює 0,913 – обрані фактори пояснюють залежну змінну на 91,3%.

З метою подальшого вивчення впливу торговельної війни на економіки США та Китаю, нами досліджений вплив відповідних показників, рівень яких визначається ходом торговельної війни, на ВВП Китаю за допомогою іншої регресійної моделі. Дана регресійна модель досліджує вплив на ВВП Китаю таких показників, як: торговий баланс США, баланс первинних доходів Китаю та експорт з Китаю до США. Отже, модель має вигляд (формула 3):

$$Y_t = \alpha + \beta_1 Tr\_Bal\_USA_t + \beta_2 PI\_Ch_t + \beta_3 Ch\_to\_US_t + \varepsilon_t. \quad (3)$$

де: Y_t – ВВП Китаю;

$Tr\_Bal\_USA_t$ – торговий баланс США;

PI_Ch_t – баланс первинних доходів Китаю;

Ch_to_US_t – експорт з Китаю до США.

Дана модель (3) була оцінена на підставі річних статистичних даних США та Китаю за період з 2000 року по 2021 рік. Показники отримано з баз даних МВФ ("International Financial Statistics") та Світового банку ("The World Bank"). Оцінка моделі за допомогою методу найменших квадратів дала наступні результати (формула 4):

$$Y_t = 0,966Tr\_Bal\_USA - 0,257PI\_Ch + 0,873 Ch\_to\_US \quad (4)$$

(0,966) (-3,701)*** (8,877)***

Коефіцієнти регресійної моделі (4) подано в таблиці 3.

Таблиця 3. Коефіцієнти регресійної моделі впливу показників платіжних балансів США і Китаю на ВВП Китаю

Модель	Нестандартизовані коефіцієнти		Стандартизовані коефіцієнти	Т	Значущість
	В	Стандартна помилка	Бета		
1 (Константа)	- 1393,06	1508,344		- 0,924	0,368
Tr_Bal_USA	0,003	0,003	0,091	0,966	0,347
PI_Ch	- 0,030	0,008	- 0,257	- 3,701	0,002
Ch_to_Us	0,032	0,004	0,873	8,877	0

Джерело: розрахунки автора

Модель (4) є адекватною через те, що два з трьох її коефіцієнтів входять до 99-відсоткового довірчого інтервалу (*** згідно програми Gretl), а $R^2 = 0,942$. Чинник торгового балансу США є незначущим. Проаналізувавши модель (4), можна зробити наступні висновки. Якщо розглядати стандартизовані бета-коефіцієнти, то можна з'ясувати, який із факторів впливає на ВВП Китаю (змінну Y) найбільше. У розглянутому випадку найбільший вплив має експорт з Китаю до США, потім баланс первинних доходів Китаю. Це означає, якщо експорт з Китаю до США збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП Китаю збільшиться на 0,873 стандартних відхилень. А якщо баланс первинних доходів Китаю збільшиться на одне стандартне відхилення, то буде обернена залежність – у такому разі ВВП Китаю зменшиться на 0,257 стандартних відхилень (таблиця 4). Через те, що коефіцієнт детермінації дорівнює 0,942 – обрані фактори пояснюють залежну змінну на 94,2%.

Таким чином, побудована нами регресійна модель для США (формула 2) показала, що протягом періоду 2000-2021 років визначальний вплив на ВВП США мав обсяг експорту з США до Китаю. Аналогічна модель для Китаю (формула 4) свідчить про найпотужніший вплив на ВВП Китаю з боку обсягу його експорту до США. Отже, протягом поточної частини розглянутого періоду, економіки обох країн не тільки перебувають у стані затяжної торгівельної війни, а й залежать одна від одної.

Оскільки торгова війна між США та Китаєм загострюється, темпи глобального економічного зростання сповільнюються. У червні 2019 року Група Світового банку спрогнозувала зростання світової економіки на 2,6 відсотка в 2019 році та 2,7 відсотка в 2020 році, що на 0,4 відсотка нижче 3-відсоткового зростання у 2018 році. Це уповільнення, яке було спрогнозовано, не можна пояснити виключно торгівельною війною. Звіт Канадської фундації Азійсько-Тихоокеанського регіону (2019) вказує на зростаючий ризик зростання торговельних бар'єрів як сприяючий фактор такого сповільнення, тоді як зростання світової торгівлі у 2019-2020 роках досягло найнижчого рівня з часів фінансової кризи 2009 року. У травні 2019 року Міжнародний валютний фонд підрахував, що торгова війна може скоротити 0,3 відсотка світової ВВП у короткостроковій перспективі [8]. Хоча цей конфлікт є двостороннім, але наслідки для світової економіки можуть бути дуже руйнівними, тому що до нього поступово залучається все більша кількість країн.

Більшість фондових ринків Південно-Східної Азії почали закриватися через деморалізуючий вплив торговельної війни, незабаром від початку торговельних конфліктів США та Китаю. Це ще одне свідчення того, як боротьба точиться саме в регіональних економіках, які отримали значну вигоду від прискореного переходу не лише нижчого рівня виробництва, а й компаній, що займаються виробництвом технологій і товарів народного споживання, з Китаю до країн із меншою собівартістю виробництва, таких як Таїланд і Малайзія. Країни з розвинутою виробничою економікою, такі як Сінгапур, постраждали від триваючої торгової війни через її вплив на матеріали, які вони купують у американських постачальників.

Транснаціональна корпорація "Google" заявила про те, що вона намагатиметься розвинути виробничу базу у В'єтнамі, та запевняла, що це можна вважати прикладом впливу торгової війни на міжнародні корпорації, оскільки подвійний тиск вищої вартості робочої сили в Китаї та спіральних тарифів спонукає фірми шукати альтернативні виробничі лінії, щоб стимулювати свій розвиток, економічно стійке зростання на всіх ринках. Історичне небажання лібералізувати свою торгівлю призвело до того, що Індія

інтенсифікувала свої протекціоністські бар'єри, що ще більше посилює привабливість Південно-Східної Азії [8].

У першій половині 2019 року експорт із країн Азії, що розвиваються, саме до США зріс на 10 відсотків порівняно з попереднім роком, – навіть на фоні того, експорт із Китаю впав на 12 відсотків. Експорт із В'єтнаму до США зріс на 33 відсотки, а з Бангладеш – на 13 відсотків. Було показано, як величезні наслідки відволікання торгівлі, викликані тарифною війною між США та Китаєм, створюють переможців і переможених, змінюючи глобальні ланцюги поставок, причому Бангладеш захоплює частку ринку текстилю, а В'єтнам – електроніки. Однак у межах цього, економіка В'єтнаму зростає ще на 2,3 відсотка, а Малайзія, Таїланд, Бангладеш і Філіппіни також вийдуть переможцями. Пан Савада, головний економіст Азіатського банку розвитку, який надає кредити країнам регіону, що розвиваються, запевняє, що «аналіз не включає вплив невизначеності на торгівлю, що шкодить інвестиціям, що насправді може призвести до гіршого результату» [9].

Для регіону Східної і Південно-Східної Азії, за винятком Китаю, найбільшого позитивного впливу від ходу американсько-китайської торгівельної війни зазнали Малайзія (приріст ВВП на 0,5%) і Тайвань (приріст ВВП на 0,4%). Тим часом, загальний вплив на регіон Східної Азії, за винятком Китаю, позитивний і становить 0,1%, а на японську економіку також позитивний – 0,2%. Це пов'язано з заміною торгівлі між США та Китаєм торгівлею з третіми країнами, щоб уникнути високих мит. Компанія "The Economist Intelligence Unit" (EIU) опублікувала список «переможців» американсько-китайської торгової війни за секторами економіки. Малайзія та В'єтнам номіновані переможцями зі значними перевагами в секторі інформаційно-комунікаційних технологій. Тим часом, у секторі готового одягу – Бангладеш, В'єтнам та Індія номіновані переможцями зі значними перевагами. Що стосується автомобільної промисловості, Малайзія та Таїланд номіновані переможцями зі значними перевагами [10].

Згідно з дослідженням, проведеним Японським банком "Nomura" (Subbaraman, Varma, & Loo, 2019), В'єтнам був першою країною, яка отримала вигоду від торгової війни між США та Китаєм, отримавши майже 9 відсотків ВВП від відволікання торгівлі. Однак ситуація ускладнюватиметься, якщо великі групи почнуть переносити своє виробництво з Китаю до В'єтнаму або готуватимуться зробити це, як Apple (Li & Cheng, 2019). Дуже складним завданням для китайських малих та середніх підприємств (МСП) є релокація свого виробництва до В'єтнаму. По-перше, В'єтнаму потрібен час, щоб розвинути свої виробничі потужності, і необхідно побудувати нову інфраструктуру, особливо в логістиці, бути в змозі задовольнити попит, сформований іноземними компаніями. Крім того, В'єтнам теж не застрахований від нових протекціоністських мит з боку США. З грудня 2017 року США ввели підвищені митні збори на імпорт сталі з В'єтнаму. Вашингтон виправдовує ці мита тим, що більшість в'єтнамської сталі насправді надходить із південного Китаю, Кореї або Тайваню; таким чином, ці три країни, використовуючи В'єтнам, намагаються уникнути антидемпінгових заходів, запроваджених Вашингтоном [11].

ЄС є найбільшою економікою світу. Незважаючи на зростання популізму в Європі, цей континент, як і раніше, підтримує вільну торгівлю. ЄС не схвалює мита, які вводять США, і закликає до деескалації між Пекіном і Вашингтоном. Важко передбачити, чи виграє ЄС від торговельної війни між США та Китаєм через без прецедентний вимір цієї суперечки. Однак деякі ЗМІ та банки все ще стверджують, що торгова війна між США та Китаєм може створити можливості для країн-членів ЄС. Згідно з дослідженням, проведеним Конференцією ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД, 2019), експорт з ЄС до США щорічно становитиме до 70 відсотків від загального обсягу двосторонньої торгівлі між США та Китаєм. На думку вчених, серед країн-членів ЄС найбільша частка експорту до США припадатиме на Німеччину та Францію. Найбільший вигравш отримують країни з високим ступенем міжнародної інтеграції, про що свідчить їхня участь у торговельних угодах та прямі іноземні інвестиції. Франція, наприклад, збільшила свій експорт як до США, так і до решти світу у відповідь на тарифи. Іспанія збільшила свій експорт до США, але її експорт до решти світу скоротився [11].

Торгова війна між США та Китаєм також створює нові можливості для ЄС. Китаю може навіть більше знадобитися ЄС як експортний ринок і партнер для його технологічного розвитку. В таких умовах, ЄС стане легше домовитися про амбітну інвестиційну угоду з Китаєм, щоб забезпечити доступ європейських компаній до все ще захищених китайських секторів, таких як фінансові послуги, інфраструктура чи комунальні послуги. Більше того, ЄС може позиціонувати себе як посередника між Пекіном і Вашингтоном для посилення свого політичного впливу у світі.

Також, торгова війна між США та Китаєм має негативні наслідки для європейської економіки та, зокрема, для європейських компаній, які працюють у Китаї. У вересні 2018 року Торгова палата Європейського Союзу в Китаї (2018) опублікувала звіт, заснований на опитуваннях, проведених серед європейських компаній у Китаї. Згідно з цим дослідженням, майже 54 відсотки європейських компаній у Китаї негативно оцінили мита США на китайські товари, а 42,9 відсотка даних компаній заявили, що китайські тарифи на американський імпорт негативно вплинули на їх діяльність. Тільки 4,2 відсотка з усіх опитаних компаній підтримали ці тарифи. Згідно з даним дослідженням, три чверті європейських компаній у Китаї не мали наміру змінювати свої бізнес-процеси, незважаючи на мита США та Китаю [11].

І, нарешті, щодо впливу американсько-китайської торговельної війни на Україну. Українська економіка є залежною саме від світових цін на сировину. Так, більш ніж 75% українського експорту залежить від цін

на сировинні товари металургії та сільського господарства. Можна вважати, що саме зменшення попиту на український метал відбувається через відсутність росту світової економіки. Вартість металу та зерна на світовому ринку впливає на стабільність гривні [12].

Оскільки металургійна продукція – це одна з фундаментальних статей експорту України, тому сталь та алюміній приносять близько 20% валютної виручки країни, саме тому їхня вартість на світовому ринку значно впливає на стабільність національної валюти. Хоча США на сьогодні не є першорядним покупцем української металургії, але впровадження відповідних торговельних обмежень може відбутися на Україні посередньо – саме через зміну попиту на сталь та алюміній на світових ринках та коливання ринкових цін [13].

Україна також може скористатися такими можливостями, як експортери з інших країн. Для прикладу, переміщення китайських виробників на європейські ринки є можливістю для України стати місцем для розташування виробничих потужностей для китайських компаній. Оскільки угода про вільну торгівлю дає змогу продавати товари, які вироблені в Україні, без мит, такий сприятливий торговий режим стане привабливим варіантом для китайських інвесторів. Іншою перспективою є можлива домовленість щодо експорту свинини з України у Китай. Завищені тарифи на американську свинину лишень сприятимуть налагодженню такої співпраці. Така ж стратегія може бути застосована і в інших експортних галузях [14].

Спочатку розглянемо такий показник, як експорт з України до США та Китаю протягом 2015-2021 років [15]. Найбільше значення експорту з України в США спостерігалось у 2021 році, а найменше значення – у 2016 році. Зростання експорту України відбувалося в основному за рахунок продажу соняшникової олії в різних формах та виробництву самохідних машин та силових агрегатів для авіаційної галузі. 25% зростання в постачанні етнічних продуктів харчування для продажу в роздріб у 2020 році було обумовлене нижчою вартістю виробництва та доступністю сировинної бази. Відновлювалися обсяги постачання сталевих труб українськими підприємствами. Зростання у поставках натурального меду з України відбувалося завдяки втраті позицій конкурентами – Індією та В'єтнамом, а також було пов'язане зі складнощами у чіткому визначенні країни походження та розрахунку ставки мита під час поставок із цих країн. Зниження у продажах металургійної продукції, частка ринку якої формувалася ще у 90-х, було викликано запровадженням Сполученими Штатами додаткових мит – на сталь 25% та алюміній 15% у березні 2018 року. Найбільше значення експорту з України до Китаю спостерігалось у 2021 році, а найменше значення – у 2016 році. Китай є торговим партнером номер один для України з агропродукції: близько 15% українського аграрного експорту прямує до КНР. Саме до широкомасштабної агресії РФ, Україна була одним із провідних постачальників продовольства до Китаю. За останні кілька років постачання до Китаю цієї продукції зростало в середньому на 17% щорічно [15].

Для порівняння, розглянемо такий показник, як імпорт з України до США та Китаю протягом 2015-2021 років [15]. Найбільше значення імпорту з України в США спостерігалось у 2021 році, а найменше значення – у 2015 році. Україна може бути привабливим джерелом товарів для імпорту до США. З точки зору регулювання імпорту, Україна входить до числа незалежних країн, на які поширюються пільги Загальної Системи Преференцій США. Щодо структури імпорту китайських товарів, то Україна переважно ввозила з Китаю: реактори ядерні, котли, машини; електричні машини; засоби наземного транспорту, окрім залізничного; прилади та апарати оптичні, фотографічні; пластмаси, полімерні матеріали; взуття; чорні метали; різноманітну хімічну продукцію; іграшки; органічні хімічні сполуки; меблі; каучук та гуми; фармацевтичну продукцію, тощо. Україна поки що залишається однією з небагатьох країн, яким американо-китайський торговельний конфлікт приніс більше користі, ніж шкоди. Завдяки тому, що китайські виробники переміщуються на європейські ринки, Україна отримає можливість стати місцем, де будуть розташовані виробничі потужності китайських компаній [15].

Таким чином, станом на сьогодні Україна досить ефективно взаємодіє з США та Китаєм. Інвестиції з США в Україну є одним з важливих напрямків американського бізнесу. А відносини Китаю та України носять характер стратегічного партнерства.

Висновки

Провівши порівняльний аналіз впливу поточної торговельної війни на економіки США та Китаю, можна зробити висновок, що протягом усього розглянутого періоду 2016-2023 років, ззовні виглядає, що американо-китайська «війна» являє собою звичайну торговельну суперечку. Китай заявив про намір стати одноосібним лідером на світовому ринку не тільки товарів, а й технологій. Проте, істинна причина конфлікту приховується у глобальному протиборстві двох провідних економік, метою якого є фактичний переділ світу на нові сфери впливу. Для визначення впливу експорту країн на їхній ВВП, нами було побудовано відповідні регресійні моделі. Модель для США показала, що протягом періоду 2000-2021 років визначальний вплив на ВВП США мав обсяг експорту з США до Китаю. Аналогічна модель для Китаю свідчить про найпотужніший вплив на ВВП Китаю з боку обсягу його експорту до США. Отже, протягом поточної частини розглянутого періоду, економіки обох країн не тільки перебувають у стані зтяжної торговельної війни, а й залежать одна від одної. Нами доведена наявність оберненої залежності балансу поточного рахунку між США та Китаєм. Тобто між ними простежується така залежність, що саме при погіршенні даного показника в США, у Китаї він поліпшується. Оскільки торгова війна між

США та Китаєм загострюється, темпи глобального економічного зростання сповільнюються. Хоча цей конфлікт є двостороннім, але наслідки для світової економіки можуть бути дуже руйнівними, тому що до нього поступово залучається все більша кількість країн. Торгова війна між США та Китаєм створює нові можливості для ЄС. Китаю може навіть більше знадобитися ЄС як експортний ринок і партнер для його технологічного розвитку. В таких умовах, ЄС стане легше домовитися про амбітну інвестиційну угоду з Китаєм, щоб забезпечити доступ європейських компаній до все ще захищених китайських секторів, таких як фінансові послуги, інфраструктура чи комунальні послуги. Більше того, ЄС може позиціонувати себе як посередника між Пекіном і Вашингтоном для посилення свого політичного впливу у світі. В ході американо-китайської торговельної війни, Україна має можливість скористатися перспективами, які відкриваються завдяки експорту з іноземних країн. Наприклад, перенесення китайських виробників на європейські ринки відкриває Україні можливість стати місцем для розміщення виробничих потужностей для китайських компаній. Укладена угода про вільну торгівлю дозволить експортувати українську продукцію без митних обмежень, що зробить нашу країну привабливою для китайських інвесторів. Іншою перспективою є можливість домовитися про експорт свинини з України в Китай, враховуючи високі тарифи на американську свинину. Аналогічні стратегії можуть бути застосовані і в інших секторах експорту України.

Abstract

Introduction. It is unrealistic to present world trade without conflicts between its participants, but precisely in the period of globalization and increasing importance of international relations, competition between them acquires a specific character. For better conditions for the sale of goods, countries have repeatedly embarked on the path of a trade war, which is why this topic is extremely relevant. The current trade war between the US and China is not limited only to issues of trade between the two countries or the task of reducing trade imbalances. Rather, it is one of the elements of the world (global) recombination of spheres of influence between the well-known world leader, the USA, and highly developed China, which is making efforts to become an equally effective actor in reality.

Purpose and tasks. Based on the above review of recent research and publications, it can be stated that modern trade wars have been studied in sufficient detail both theoretically and practically. At the same time, there is a lack of research devoted to the impact of trade wars on the economies of their participating countries. That is why this article is devoted to the analysis of the impact of the modern American-Chinese trade war on the national economies of the United States and China. The main purpose of this article is to study the impact of the current US-China trade war on the national economies of the USA and China.

Methods. In order to study the impact of the trade war on the economies of the United States and China, we investigated the impact of relevant indicators, the level of which is determined by the course of the trade war, on the GDP of each of these two countries. The first regression model examines the impact on US GDP of such indicators as: China's trade balance, US primary income balance, and US exports to China. The second regression model examines the impact on China's GDP of such indicators as: the US trade balance, China's primary income balance, and China's exports to the US. The regression model we built for the USA showed that during the period 2000-2021, the volume of exports from the USA to China had a decisive influence on the GDP of the USA. A similar model for China shows the most powerful influence on China's GDP from the side of its exports to the USA. Therefore, during the current part of the considered period, the economies of both countries are not only in a state of protracted trade war, but also depend on each other.

Results. We reviewed and analyzed the current account balances of the US and China's balance of payments based on annual data for the period 2016-2021. In dollar terms, the country with the largest surplus in 2021 was China, while the country with the largest deficit was the United States. During the years under study, the balance of the current account of the United States is negative. The largest negative balance is traced in 2021, and the smallest negative balance – in 2017. That is, it means that the US spends much more than it earns. It is this deficit that is the result of the work of the US government and the US economy as a whole, which are net debtors to the rest of the world. The U.S. has run a current account deficit for more than 20 years, partly due to an ever-widening trade deficit and the result of foreign investors in the U.S. owning assets in the country that are worth more than the value of the foreign assets of U.S. companies. In China, during the years under review, the balance of the current account is positive. The highest value is in 2021 and the lowest value is in 2018. China has a large current account surplus due to booming exports and the fact that foreign direct investment inflows exceed outflows. The surplus was also boosted by the rapid rise in the value of China's foreign exchange and gold reserves. You can see the inverse relationship of the current account balance between the US and China. That is, there is such a dependence between them that precisely when this indicator deteriorates in the USA, it improves in China. As the trade war between the US and China escalates, the pace of global economic growth is slowing. During the 2016-2023 trade war, there is also a growing risk of strengthening trade barriers, which contributes to a slowdown in world economic growth and a decrease in the pace of global trade development. We estimate that the trade war reduces the growth rate of world GDP by 0.3 percentage points annually. Although this conflict is bilateral, its consequences for the world economy can be very destructive, as more and more countries are gradually involved in it.

Conclusion. Having conducted a comparative analysis of the impact of the current trade war on the US and Chinese economies, it can be concluded that during the entire considered period of 2016-2023, the US-China "war" appears to be an ordinary trade dispute. China has declared its intention to become the sole leader in the world market not only of goods, but also of technologies. However, the real cause of the conflict is hidden in the global confrontation between the two leading economies, the purpose of which is the actual division of the world into new spheres of influence. To determine the impact of countries' exports on their GDP, we built appropriate regression models. The model for the USA showed that during the period 2000-2021, the volume of exports from the USA to China had a decisive influence on the GDP of the USA. A similar model for China shows that the most powerful influence on China's GDP comes from the volume of its exports to the United States. Therefore, during the current part of the considered period, the economies of both countries are not only in a state of protracted trade war, but also depend on each other. We proved the existence of an inverse dependence of the current account balance between the United States and China. That is, there is such a dependence between them that precisely when this indicator deteriorates in the USA, it improves in China. As the trade war between the US and China escalates, the pace of global economic growth is slowing. Although this conflict is bilateral, the consequences for the world economy can be very destructive, as more and more countries are gradually involved in it. The trade war between the US and China creates new opportunities for the EU. China may need the EU even more as an export market and partner for its technological development. Under such circumstances, it will be easier for the EU to negotiate an ambitious investment agreement with China to ensure access for European companies to still protected Chinese sectors such as financial services, infrastructure or utilities. Moreover, the EU can position itself as a mediator between Beijing and Washington to increase its political influence in the world. During the US-China trade war, Ukraine can take advantage of such opportunities as exporters from other countries. For example, the relocation of Chinese manufacturers to European markets is an opportunity for Ukraine to become a location for the location of production facilities for Chinese companies. Since the free trade agreement allows goods produced in Ukraine to be sold duty-free, such a favorable trade regime will be an attractive option for Chinese investors. Another perspective is a possible agreement on the export of pork from Ukraine to China. High tariffs on American pork will only help to establish such cooperation. A similar strategy can be applied in other export industries of Ukraine.

Список літератури:

1. Шнипко О.С. Торгівельні війни в умовах глобалізації: значення для України / О.С. Шнипко // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 21. – С. 4-15.
2. Зварич Р. Індукція торгової війни / Р. Зварич // Економіка України в умовах глобалізації і регіоналізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Тернопіль, 3-4 квітня 2014 р.). Під ред. С.В. Гродський, Ю.П. Гуменюк, М.А. Живко (та ін.); відп. за випуск Є.В. Савельєв. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – С. 173-174.
3. Коновалова Х. Велика розборка: що таке торгівельні війни – битва мит і ембарго / Х. Коновалова, К. Степаненко // Сьогодні. – 2019. – Режим доступу: <https://bit.ly/49RKP2O>.
4. Sajjad Hosain, Saddam Hossain. Social science research network. – 2022. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=33525496.
5. Швайнбергер Т. Як порушення обіцянок у торговельній риторичі впливає на ставлення до двосторонньої торгової співпраці США та Китаю / Т. Швайнбергер // Бізнес і політика. – 2022. – С. 1-28. DOI: 10.1017/bar.2022.16.
6. Адекола Т.Е. Торгова війна між США та Китаєм та механізм вирішення суперечок СОТ / Т.Е. Адекола // Журнал права та політики міжнародної торгівлі. – 2019. – Т. 18 (3). – С. 125-135. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3550660.
7. Статистика платіжного балансу США та Китаю / Офіційний сайт МВФ. – Режим доступу: <http://data.imf.org>.
8. Наслідки американо-китайської торгової війни // Азіатсько-Тихоокеанський фонд Канади. – 2019. – Режим доступу: <https://www.asiapacific.ca/publication/impacts-us-china-trade-war>.
9. Хардінг Робін. Економіка Азії, що розвиваються, виграють торговельну війну США і Китаю / Р. Хардінг // Financial Times. – 2019. – Режим доступу: <https://www.ft.com/content/b01d048c-df59-11e9-9743-db5a370481bc>.
10. Кумагаї Сатору. Як американо-китайська торгова війна вплине на економіку Азії? / С. Кумагаї // Інститут економік, що розвиваються, ДЖЕТРО. – 2022. – Режим доступу: https://www.ide.go.jp/English/ResearchColumns/Columns/2022/kumagai_satoru.html.
11. Гулар Себастьян. Вплив американо-китайської торгової війни на Європейський Союз / С. Гулар // Глобальний журнал країн з ринковою економікою, що розвивається. – 2020. – 12 (1). – С. 56 - 67. – Режим доступу: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0974910119896642>.
12. Козлова Ю. Торговельна війна США і Китаю. «Більшої загрози світовій економіці не існує». – 2019. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/world/observe/torgovelnna-viyna-ssha-i-kitayu-bilshoji-zagrozsivitivy-ekonomici-ne-isnuje-594485.html>.

13. Вінокуров Я. Торговельні війни: вплив на Україну та світ. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/torhovelniviiny-trampa-vplyv-na-ukrainu-ta-svit>.
14. Матвійчук Н. Торговельна війна між США та Китаєм: які країни отримують вигоду? / Н. Матвійчук // Аналітичний центр ADASTRA. – 2019. – Режим доступу: <https://adastra.org.ua/blog/torgovelnia-vijnamizh-ssha-ta-kitayem-yaki-krayini-otrimuyut-vigodu>.
15. Експорт з України в США та Китай, імпорт з України в США та Китай // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References:

1. Shnytko, O.S. (2021). Trade wars in the context of globalization: significance for Ukraine. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 21, 4-15 [in Ukrainian].
2. Zvarych, R. (2014). Induction of trade war. *Ekonomika Ukrainy v umovah globalizatsii ta regionalizatsii. Zbirnyk tez dopovidei Mizhnarodnoyi nauково-praktychnoyi konferentsiy studentiv ta molodykh vchenykh* (pp. 173-174). Ternopil: TNEU [in Ukrainian].
3. Konovalova, Kh., & Stepanenko, K. (2019). The Big Showdown: What Are Trade Wars – Tariffs and Embargoes Battle. *Siogodni*. Retrieved from: <https://bit.ly/49RKP2O> [in Ukrainian].
4. Hosain, Sajjad, & Hossain, Saddam. (2022). Social science research network. Retrieved from: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=33525496 [in English].
5. Schweinberger, T (2022). How promise breaking in trade rhetoric shapes attitudes toward bilateral US-China trade cooperation. *Business and Politics*, 1-28. DOI: 10.1017/bap.2022.16 [in English].
6. Adekola, T. (2019). US–China trade war and the WTO dispute settlement mechanism. *Journal of International Trade Law and Policy*, 18, 3, 125-135. Retrieved from: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3550660 [in English].
7. Statistics of the balance of payments of the USA and China. Official website of the IMF. Retrieved from: <http://data.imf.org> [in English].
8. Impacts of the US-China Trade War. (2019). Asia Pacific Foundation of Canada. Retrieved from: <https://www.asiapacific.ca/publication/impacts-us-china-trade-war> [in English].
9. Harding, R. (2019). Asia's emerging economies are winning US-China trade war. *Financial Times*. Retrieved from: <https://www.ft.com/content/b01d048c-df59-11e9-9743-db5a370481bc> [in English].
10. Kumagai, Satoru. (2022). How Will the US-China Trade War Affect Asian Economies? Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization (JETRO). Retrieved from: https://www.ide.go.jp/English/ResearchColumns/Columns/2022/kumagai_satoru.html [in English].
11. Goulard, Sebastien (2020). The Impact of the US–China Trade War on the European Union. *Global Journal of Emerging Market Economies*, 56-67. Retrieved from: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0974910119896642> [in English].
12. Kozlova, Yu. (2019). Trade war between the USA and China. "There is no greater threat to the world economy". Retrieved from: <https://glavcom.ua/world/observe/torgovelnia-viyna-ssha-i-kitayu-bilshoji-zagrozivitoviy-ekonomici-ne-isnuje-594485.html>. [in Ukrainian].
13. Vinokurov, Ya. (2020). Trade wars: impact on Ukraine and the world. Retrieved from: <https://hromadske.ua/posts/torhovelniviiny-trampa-vplyv-na-ukrainu-ta-svit> [in Ukrainian].
14. Matviychuk, N. (2019). Trade war between the USA and China: which countries benefit? *Adastra fellows*. Retrieved from: <https://adastra.org.ua/blog/torgovelnia-vijna-mizh-ssha-ta-kitayem-yaki-krayini-otrimuyut-vigodu> [in Ukrainian].
15. Exports from Ukraine to the USA and China, Imports from Ukraine to the USA and China. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Задорожко Г.І. Торговельні війни та їх вплив на національні економіки / Г.І. Задорожко, К.І. Колесов // *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. – 2024. – № 1 (27). – С. 45-53. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/ejopu/2024/No1/45.pdf>.
DOI: 10.15276/EJ.01.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.11081300.

Reference a Journal Article:

Zadorozhko, G.I. Trade Wars and Their Impact on National Economies / G.I. Zadorozhko, K.I. Kolesov // *Economic journal Odessa polytechnic university*. – 2024. – № 1 (27). – P. 45-53. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/ejopu/2024/No1/45.pdf>.
DOI: 10.15276/EJ.01.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.11081300.

